

Cáv– A papok törvényei

Cáv Hetiszakasza tartalma IX

Pársát Cáv (3Mózes 6:1–8:36.) a Tóra harmadik könyvének második hetiszakasza. Magát az egész harmadik könyvet „Vájikrá”-nak nevezik (a könyv első szava után), de egy másik neve is ismert, amely a könyv központi témájára utal. Ez az elnevezés a „Torát Kohánim” (a papok törvényei), mivel a könyv középpontjában a papi feladatok, és ezek között is kitüntetett helyen az áldozathozatalok állnak.

Az oltáron égő tűz sosem aludhat ki. Még szombaton is kellett tűzifát tenni az oltárra. Ezen égnek el a teljesen eléggő égőáldozatok; a béke-, vétek- és bűnáldozatok zsírja; valamint a lisztáldozatból elkülönített „maroknyi” rész, illetve az egész lisztáldozat, ha **kohén** hozta azt. Minden reggel egy kevés hamut leszednek az oltárról, és ha már nagyon sok gyűlt össze, akkor az egész hamut kiviszik a táboron kívülre. – **3Mózes 6:1–16.**

A **kohaniták** fogyaszthatják el a vétek- és bűn áldozat húsát, valamint a lisztáldozat el nem égett részét. A békeáldozatot az fogyasztja el, aki hozta, kivéve azokat a meghatározott részeket,

amelyek a **kohénnek** járnak. Az áldozatok szent húsát csakis rituálisan tiszta személyek fogyaszthatják el, az arra kijelölt szent helyen és egy meghatározott időintervallumon belül. – **3Mózes 6:17–7:38.**

Az étkezési szabályok kapcsán a **Tóra** figyelmeztet, hogy tilos az állat háját és vérét fogyasztani. – **3Mózes 7:22–27.**

Áron és fiai hét napon át tartózkodnak a **Szentély** falain belül, s ez idő alatt **Mózes** különböző áldozatokkal pappá avatja őket. – **3Mózes 8.**

שבת שלום

Chaim Shaul Glitzenstein: Kibújhat -e a gonosz a bőréből?

Erről mesél a Nagyszombat. A közelgő **pészách ünnepe** arra készítet minket, hogy a jóság és a gonoszság küzdelmével, és a jóság gonoszság feletti győzelmével foglalkozzunk. Ilyen küzdelmeket több szinten is vívunk: egyéni személyes, és világi, országos szinten is. A személyes belső küzdelem irányulhat például az egoista, nárcisztikus viselkedés, vagy a negatív hozzáállás ellen. A zsidóság elismeri, hogy gyakran konfliktusokkal jár a túlélés. Vannak olyan harcok, melyeket zsidó identitásunk kíván meg, de vannak olyanok is, amelyek az egész világot érintik: az istenhit, az erkölcsös viselkedés témái. Amikor Isten elítéli a bálványimádást az ókori kánaáni ták körében, azt mondja, mind tűzben fognak elégni, mert **hamis isteneket** imádnak. **De vajon ez lenne a zsidóság végső célja, hogy pusztuljon el az, aki nem egyezik hitében velünk?** A **hászidizmus** másképp gondolja, és egy magasabb eszményt mutat be: a gonosz jóvá változásának lehetőségét, a sötétség elűzését a fénnel. Világi szinten az ellenségből barát lesz. Belső, személyes szinten a rossz ösztönök megváltoznak, és a jó szolgálatába állnak. Amikor már a hibáink is jóra fordulnak és az istenit és a szentséget kezdik szolgálni, az az igazi megtérés.

Erre találunk példát az aktuális hetiszakaszunkban is. Az első nagy hiba, ami történt, hogy **Ádám és Éva** ettek a tiltott fáról. Addig az isteni lélek együtt élt velük az édenkertben, de ez a hiba arra vezette, hogy elváljon tőlük és saját útjukra engedje őket. A **hetiszakaszunkban avatják fel a Miskánt hét nap alatt**, és ez annak az első hibának a jóvátételét jelenti. Egy részt az **isteni lélek** újra jelen lesz az emberek életében, és velük lakik, másrészt a hét napos avatás a teremtés hét napjára utal, ami visszahozza az **Ádám és Éva** bűne előtti tisztaságot. A **nagyszombatnak** nevezett **pészách** előtti utolsó szombat elhozza nekünk a rossz ösztöneink jóvá változtatásának lehetőségét is. A kivonulás előtt szombaton, amire most emlékezünk, az egyiptomiak, akik kínozták s dolgoztatták a zsidókat, már elszenveték a csapásokat, uralkodójuk a **Fáraó** azonban még mindig nem engedte el a népet. Ekkor az elsőszülöttek ellene fordultak. Mondhatjuk, hogy azért, mert az elsőszülöttek halála annyira megfélemlítette őket, és ezért álltak **Mózes** mellé.

De a **Iubavicsi Rebbe** szerint ez ennél mélyebb ok miatt volt. Szerinte itt kezdődött a belső természet megváltozása a szellemi élmény által. Az **ókori Egyiptom** a gonoszság mélységének jelképe, ami a szellemiség ellentéte, de ezen a szombaton a bölcsesség „**nagy csodája**” történt meg magában **Egyiptomban**: az **egyiptomi** elsőszülöttek – a jövő vezetői – a zsidóság mellé álltak. Noha a **fáraó** nem változtatott gonosz szándékán, és emiatt a **tizedik csapás** is megtörtént, illetve a szétválasztott tengerbe veszték a katonák is, az elsőszülöttek lázadása mégsem volt hiába, mert ez volt a jövőbeni változások kezdete, amikor a gonoszság jóra változik, minden sötétség fénné, és minden erőszak jó erővé. Ezért mondjuk a **pészách széder** végén, hogy „**jövőre az újjáépült Jeruzsálemben**” – vagyis az **újjáépült Szentélyben** -, a **Messiás** napjaiban, amikor az emberiség egyesül egy nagy változás eredményeként, a jóság elismeréseként! **Boldog és kóser pészachot mindenkinek!**

Gut Sábesz

Rabbi Jonatan Sacks: Hálaáldozat felajánlása

A hetiszakaszban részletezett áldozatok között van a korban todah, a hálaáldozat:

„Ha hálaáldozatként ajánlja fel [az áldozatot], akkor a hálaáldozattal együtt olajjal kevert kovásztalan kenyereket, olajjal megkent kovásztalan ostyákat és olajjal kevert, jól ösz-szegyúrt finomlisztből készült kenyereket kell felajánlania”. (3Mózes 7:12)

Bár már csaknem kétezer éve áldozatok nélkül élünk, a hálaáldozat nyoma a mai napig fennmaradt a **Hagomel** néven ismert áldás formájában: „**Aki jót ad a méltatlanoknak**”, amelyet a zsinagógában, a Tóra felolvasásakor mond el az, aki túlélte egy veszélyes helyzetet.

Mi minősül veszélyes helyzetnek? A bölcsek (**Brachot 54b**) a választ a **107. zsoltárban** találták meg, amely a hálaadás témájáról szóló ének, és a judaizmusban a vallásos hála legismertebb szavaival kezdődik: **Hodu la-Sém ki tov, ki le-olam chasdo**: „**Adjatok hálát az Örökkévalónak, mert az Ő szeretetreméltósága örökké tart**” (**107. zsoltár**).

Maga a zsoltár négy konkrét helyzetet ír le:

1. **A tengeren való átkelés:**

„Voltak, akik hajókon mentek ki a tengerre; kereskedők voltak a hatalmas vizeken. Felemelkedtek az égbe, és lementek a mélybe; a veszélyben elolvadt a bátorságuk. Aztán bajukban az Örökkévalóhoz kiáltottak, és ő kihozta őket szorult helyzetükből. A vihart suttogássá csendesítette; a tenger hullámai elhallgattak”.

2. **Átkelés a sivatagon:**

„Néhányan a sivatagi pusztaságban vándoroltak, nem találtak utat egy olyan városba, ahol letelepedhettek volna. Éhesek és szomjasak voltak, és az életük elszállt. Ekkor bajukban az Örökkévalóhoz kiáltottak: és ő megszabadította őket szorongatásukból”.

3. **Súlyos betegségből való felépülés:**

„Megutáltak minden ételt és közeledtek a halál kapujához. Ekkor bajukban az Örökkévalóhoz kiáltottak: és ő megmentette őket szorongatásukból. Elküldte szavát, és meggyógyította őket; megmentette őket a sírból”.

4. **Szabadulás a fogságból:**

„Néhányan sötétségben és a legmélyebb homályban ültek, foglyok, akik vasláncokban szenvedtek. Ekkor bajukban az Örökkévalóhoz kiáltottak, és ő megszabadította őket szorongatásukból.

Rabbi Jonatan Sacks: Hálaáldozat felajánlása

Kihozta őket a sötétségből és a legmélyebb homályból és elszakította láncukat” (Brachot 54b).

A mai napig ezek azok a veszélyhelyzetek (**manapság sokszor a légi utazás és a tengeri út is ide tartozik**), amelyeken, ha épségben túljutunk, **Hagomel**-t mondunk.

Peter Berger amerikai szociológus A **Rumour of Angels** című könyvében leírja az általa „**transzcendencia jeleinek**” nevezett jelenségeket - az emberi szituáción belüli jelenségeket, amelyek valami túlmutatóra utalnak. Ezek közé sorolja a humort és a reményt. A természetben semmi sem magyarázza azt a képességünket, hogy a fájdalmas helyzeteket úgy alakítjuk át, hogy nevetni tudjunk rajtuk; és semmi sem magyarázza azt az emberi képességet, hogy még a szenvedés mélységeiben is értelmet találjunk.

Ezek klasszikus értelemben nem bizonyítékai Isten létezésének, de tapasztalati bizonyítékok. Azt mondják nekünk, hogy nem önző gének véletlenszerű, önmagukat vakon szaporító láncolatai vagyunk. Lehet, hogy a testünk a természet terméke („**por vagy, és a porba térsz vissza**”), de az elménk, a gondolataink, az érzelmeink - mindaz, amit a „lélek” szó jelent - nem azok. Van bennünk valami, ami valami rajtunk túlmutató felé nyúlik: a világegyetem lelke, az **isteni „Te”**, amelyhez imádságban szólunk, és amelynek őseink, amikor a templom állt, áldozatokat mutattak be.

Bár **Berger nem említi**, a „**transzcendencia egyik jele**” bizonyára a hálaadás ösztönös emberi vágya. Gyakran ez pusztán emberi. Valaki szívességet tett nekünk, megajándékozott, megvigasztalt a bánat közepette, vagy megmentett a veszélytől. Úgy érezzük, tartozunk nekik valamivel. Ez a „**valami**” a **todah**, az a héber szó, amely egyszerre jelent »**elismerést**« és »**köszönetet**“.

De gyakran valami többet is érzünk. Nem csak a pilótának akarunk köszönetet mondani, amikor egy veszélyes repülés után biztonságban landolunk; nem csak a sebésznek, amikor túlélünk egy műtétet; nem csak a bírónak vagy a politikusnak, amikor kiszabadulunk a börtönből vagy a fogságból. Olyan, mintha valami nagyobb erő működne, mintha a kéz, amely az emberi sakktábla bábuait mozgatja, ránk gondolna; mintha maga a mennyország nyúlt volna le hozzánk, és jött volna segítségünkre.

A biztosítótársaságok a természeti katasztrófákat általában „**természeti csapásként**” írják le. Az emberi érzelmek ennek az ellenkezőjét teszik. Isten a jó hírekben, a csodálatos túlélésben, a katasztrófából való megmenekülésben van. Ez az ösztön - hálát adni egy erőnek, egy jelenlétnek, a természeti körülményeken és az emberi beavatkozásokon túl - önmagában a transzcendencia jele.

Ez az, amit egykor a hálaadás felajánlásában fejeztek ki, és még ma is kifejeznek a **Hagomel imában**. De nem csak a **Hagomel** elmondásával fejezzük ki hálánkat.

Rabbi Jonatan Sacks: Hálaáldozat felajánlása

Elaine és én nászúton voltunk. Nyár volt, sütött a nap, a tengerpart ragyogó volt, a tenger pedig hívogató. Csak egy probléma volt. Nem tudtam úszni. De ahogy néztem a tengert, észrevettem, hogy a parthoz közel valóban nagyon sekély. Több száz méterre a parttól emberek álltak, de a víz csak a térdükig ért. Mi lehetne biztonságosabb, gondoltam, mint egyszerűen kísértelni a tengerbe, és megállni jóval azelőtt, hogy kimerültem volna a mélységből.

Igen. Több száz métert sétáltam ki, és igen, a tenger csak a térdemig ért. Megfordultam és elindultam visszafelé. Meglepetésemre és döbbenetemre hirtelen elnyelt a víz. Nyilvánvalóan egy mély homokbuckába sétáltam bele. Nem voltam a mélységben. Küzdöttem az úszással. Nem sikerült. Ez veszélyes volt. Senki sem volt a közelben. Az úszók messze voltak. Elmerültem, újra és újra. Az ötödik alkalommal már tudtam, hogy megfulladok. Az életemnek hamarosan vége lesz. Micsoda módja - gondoltam - a nászút kezdetének.

Persze valaki megmentett, különben nem írnám ezeket a sorokat. A mai napig nem tudom, ki volt az: akkor már többé-kevésbé eszméletlen voltam. Csak annyit tudok, hogy biztosan látták, hogy küszködöm. Átúsztak hozzám, megfogtak, és biztonságba helyeztek. Azóta a szavak, amelyeket minden nap ébredéskor mondunk, mély értelmet nyertek számomra: **„Hálát adok neked, élő és örökkévaló Isten, mert visszaadta nekem az életemet: nagy a te hűséged”**. Aki túlélte már nagy veszélyt, az tudja, milyen érzés, nem csak elvontan tudni, hogy az élet **Isten ajándéka**, amely naponta megújul.

Ennek az imának az **első szava**, a **Modeh**, ugyanabból a **héber gyökből** származik, mint a **Todah**, »hálaadás«. Ugyanígy a **Yehudi**, »zsidó« szó is. A nevet **Jákob negyedik fiától, Júdától** kaptuk. Ő viszont Leától kapta a nevét, aki születésekor azt mondta: **„Ezúttal hálát adok [egyeseke úgy fordítják: »dicsőítem«] Istennek” (1Mózes 29:35)**. Zsidónak lenni annyit, mint hálát adni. Ez a nevünk jelentése és hitünk konstitutív gesztusa.

Voltak zsidók, akik a holokausz után a zsidó identitást a szenvedés, az áldozattá válás, a túlélés fogalmaiban próbálták meghatározni. Egy teológus a **614. parancsolatról beszélt: Ne adj Hitlernek posztumusz győzelmet. Saló Baron** történész a történelem **„könnyes”** olvasatának nevezte ezt: könnyekkel írt történetnek. Én a magam részéről nem tudok egyetérteni. Igen, van zsidó szenvedés. De ha csak ennyi lett volna, a zsidók nem tették volna azt, amit a legtöbbjük tett: nem adták volna át identitásukat a gyermekeiknek, mint a legértékesebb örökségüket.

Zsidónak lenni azt jelenti, hogy hálát érzünk; hogy magát az életet ajándéknak tekintjük; hogy képesek vagyunk átélni a szenvedést anélkül, hogy az meghatározó lenne; hogy a remény győzelmet arat a félelem felett. Zsidónak lenni annyit, mint hálát adni.

SÁBÁT SÁLOM

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

LV. RÉSZ

7. §. Mily magasztos a bűnbánat útja. Tegnap különvált Izrael Istenétől: **„Bűneitek elválasztott beneteket Istenetektől!”** Tegnap még kiáltott és nem hallgatták: **„Bármilyen sokat imádkoztok, nem hallgatom meg.”** Tegnap még a jó cselekedeteit sem vették figyelembe: **„Ki kéri azt tőletek, hogy pitvaraimat tapossátok.”** Ma pedig az isteni dicsfényhez tapad a lelke: **„Ti most ragaszkodtok az Örökkévaló Istenetekhez.”** Ma, ha szívből felkiált, meg is hallgatják: **„Lészen majd mielőtt szólni fognak, már felelek is”.** Ma, jótetteit örömmel fogadják: **„Már kegyesen fogadja Isten a te cselekedeteidet.”** Vágyakozik utánunk, amint írva van: **„Kellemes az Örökkévalónak Juda és Jeruzsálem ajándéka, úgy, mint régen a hajdani években.”**

8. §. A megtérők természete az őszinte szerénység és alázatosság. Ha dőre emberek múltjuk felelevenítésével szégyenítik meg őket és így szólnak hozzájuk: Tegnap még ezt tetted, amazt mondtad – figyelemre se méltassák és éljenek abban a bizonyosságban, hogy annál érdemesebb emberekké lett ma. Minél jobban restelik eddigi viselkedésüket, annál érdemesebbekké, jellemesebbekké válnak. Ezenfelül igen nagy bűn a megtérőnek a múltját felidézni, hogy azáltal szégyenbe hozzuk. Még hasonló dolgokat se említsünk előtte, nehogy magára vonatkoztassa. Erre vonatkozik a **Tóra tilalma: „Ne ejtsétek egymást tévedésbe!”**

8. fejezet A földi lét és a túlvilág

1. §. A jövő világ élete az igazak számára fenntartott jó. Élet az halál nélkül, jó, melyben semmi rossz nincs. Erre vonatkozik a **Tóra ígérete: „hogy jó legyen majdan neked és hosszú legyen életed!”** – **„hogy jó legyen néked”** ama világban, hol minden tisztán csak jó, „hogy hosszú legyen életed” abban a világban, amely végtelen és ez pedig: a jövő világ! A jámborok jutalma, hogy az örök jó kellemességében részesülnek, a gonoszok büntetése, hogy megsemmisülnek, elpusztulnak és az örök jó életet meg sem ismerik. Aki nem jut el az örök élethez, azt nevezhetjük csak igazán halottnak. Gonoszsága ejti el és baromként hull el. Kiirtás az osztályrésze. Erre vonatkozik a gyakran hangoztatott **bibliai fenyítés: „Irtva irtassék ki az a lélek!”** Kétszeresen: Erről a földről és a jövő világról is. Midőn a lélek cserbenhagyja a testet a földi életben, nem szállhat át a jövő világ életébe – onnan is kiirtják.

2. §. Túl már nincs többé testi élet. Csak a jámborok lelkei élnek ott, mint Istent szolgáló angyalok. Sem a testi élet, sem annak bármilyen szükséglete és következménye nincs ott többé. Evés, ivás, ülés, állás, alvás, öröm, szomorúság, bánat, halál stb. Ismeretlen fogalmak. Így mondják a régi bölcsék: **„Díszes koszorúkkal ékesített jámborok ülnek ott és gyönyörködnek Isteni dicsfényben. Ott nincs sem evés, sem ivás, sem más földi élvezet! mivel ételre, italtra ott szükség nincsen, már tudhatod, hogy ott testi élet sincsen.”** „A jámborok ülnek ott” – e kifejezés talányszerűsége arra utal, hogy fáradozás nélküli életet élnek ott a jámbor lelkek. A fejük feletti diadém az istenismeret tudatát jelképezi. Ennek érdeméből jutottak el a jövő világ életéhez. A legszebb ékesség ez, amit földi ember elnyerhet. Salamon képletesen így fejezi ezt ki:

„Koszorú az, mellyel édesanyja övezte.” „Örök öröm díszileg a fejükön” – semmiképpen sem gondolhatunk itt testi örömeire. Éppen így a bölcsék által említett koszorú sem más, mint az Istentudat szépsége. **„Gyönyörködnek Isten dicsfényének szépségében”** – ezt úgy kell értenünk, hogy teljesen felfogják az **Istenről** szóló igazságokat, amire a földi és sötét testi térségben képesek nem voltak.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET IMAREND ÁPRILIS 1 – 30. KÖZÖTT

1.	kedd		7,00	19,00	3.
2.	szerda		7,00	19,00	4.
3.	csütörtök		7,00	19,00	5.
4.	péntek	§18,59	7,00	19,00	6.
5.	szombat	VÁJIKRÁ Vége:20,07	8,00	18,45	7.
6.	vasárnap		8,00	19,00	8.
7.	hétfő		7,00	19,00	9.
8.	kedd		7,00	19,00	10.
9.	szerda		7,00	19,00	11.
10.	csütörtök	ESTE: BÖDIKÁT CHÁMÉC ELSŐSZÜLÖTTEK BÖJTJE	7,00	19,00	12.
11.	péntek	§19,09	7,00	19,00	13.
12.	szombat	CÁV SÁBÁT HÁGÁDOL CHÁMÉC EVÉS: 9,55-ig EREV PÉSZÁCH § 20,18	7,00	19,30	14.
13.	vasárnap	PÉSZÁCH 1. §20,19	8,00	19,30	15.
14.	hétfő	PÉSZÁCH 2. Vége:20,21	8,00	19,30	16.
15.	kedd	FÉLÜNNEP 1.	7,00	19,00	17.
16.	szerda	FÉLÜNNEP 2.	7,00	19,00	18.
17.	csütörtök	FÉLÜNNEP 3.	7,00	19,00	19.
18.	péntek	FÉLÜNNEP 4. §19,19	8,00	19,00	20.
19.	szombat	PÉSZÁCH 7. §20,29	8,00	19,00	21.
20.	vasárnap	PÉSZÁCH 8. MÁZKÍR: kb:9,30 Vége:20,30	8,00	19,00	22.
21.	hétfő	ISZRU CHÁG	8,00	19,00	23.
22.	kedd		7,00	19,00	24.
23.	szerda		7,00	19,00	25.
24.	csütörtök		7,00	19,00	26.
25.	péntek	§19,29	7,00	19,00	27.
26.	szombat	SMINI ÚJHOLD HIRDETÉS Vége:20,40	8,00	19,30	28.
27.	vasárnap		8,00	19,00	29.
28.	hétfő	ÚJHOLD 1.	7,00	19,00	30.
29.	kedd	ÚJHOLD 2.	7,00	19,00	1.
30.	szerda		7,00	19,00	2.

N

I

S

Z

Á

N

IJÁR

Ismeretlen zsidók nyomában CXIV. Kadosa Pál

Kadosa Pál (Léva, 1903. szeptember 6. – Budapest, 1983. március 30.) kétszeres Kossuth-díjas, érdemes és kiváló művész zeneszerző, zongoraművész, zenepedagógus. A magyar zenei közélet fontos szereplője és zenepedagógusként több világhírű művész tanára volt.

Veisz Pál néven született. Apját korán elvesztette, ezért kisgyermekként nagyszüleinél élt **Nagyszombatban**, az elemi iskolát is ott végezte, és már zongorázni is tanult. **1918**-ban, tizenöt éves korában Budapestre költözött édesanyjával, aki ismét férjhez ment. A fővárosban komolyabban kezdett foglalkozni a zongorával, előbb **Pál Ilonánál** tanult, majd **1921**-ben, **érettségije** után felvételt nyert a **Zeneakadémiára**. A főiskolán **Székely Arnoldnál** és **Keleti Lilinél** tanult zongorázni, emellett **Weiner Leótól** kamarazenét, **Kodály Zoltántól** zeneszerzést tanult. Mindeközben festeni és rajzolni is tanult, és a kor képzőművészeti, irodalmi társaságaiban is megfordult. Baráti kapcsolatot ápolt például **Berény Róberttel**, **Bortnyik Sándorral**, **Dési Huber Istvánnal**, **Sugár Andorral**, **Pátzay Pállal** és **Goldmann Györggyel**. A

főiskolán **1927**-ben szerezte meg **diplomáját**. Zongoraművészként – saját művein kívül – kiemelkedően fontos feladatának tartotta a kortárs zene bemutatását. **Zongorajátéka** erősen **emlékeztetett Bartókéra**, előadásmódjára a telt hangzás és a lüktető ritmika volt a jellemző.

Égész életében a magyar zenei közélet fontos szereplőjeként tevékenykedett. **Alapítója** volt az **1928**-ban létrejött **Modern Magyar Muzsikuskok** zenei csoportosulásnak, amely később beleolvadt az újjászervezett, és az **Internationale Gesellschaft für Neue Musik** tagszervezeteként működő **Új Magyar Zene Egyesületbe**. **1932**-től az **Új Magyar Zeneegyesület** meghatározó alakja is volt. **1945** után négy évig volt **Művelődési Tanács elnökhelyettese**, **elnökségi tagja**, több ízben **ügyvezető elnöke** volt a **Magyar Zeneművészek Szövetségének**. Elnöke volt a **Szerzői Jogvédő Hivatal** és a **nemzetközi szerzői jogi testület zenei bizottságának** is. A **Londoni Royal Academy of Music** tiszteletbeli tagjává, a **Deutsche Akademie der Künste** pedig tagjává választotta.

Jelentős zongorapedagógus volt. Végzés után, **1927-től 1943-ig** a **Fodor Zeneiskolában** tanított, ahonnan a **fasizmus előretörése**, illetve a **második zsidótörvény** és a **harmadik zsidótörvény** miatt **kellett távoznia**. **1943–44-ben** a **Goldmark Zeneiskolában** oktatott, de a **munkaszolgálat** majdnem teljesen **félbeszakította** pályafutását. A **Zeneakadémián 1945-től** haláláig tanított, illetve volt a zongora tanszak vezetője. Az ő tanítványaként ért el a világhírig **Jandó Jenő**, **Kocsis Zoltán**, **Kurtág György**, **Ránki Dezső**, **Schiff András** és **Kiss Gyula**. **Zeneszerzői stílusát** is első-sorban **Bartók** és **Kodály** határozta meg, de sok szempontból volt rá nagy hatással a korai avantgárd és a német neoklasszicizmus is. Művei között a klasszikus zenei repertoár minden formája megtalálható, egyaránt komponált zenekari műveket, **nyolc szimfóniát** és egy **kamaraszimfóniát**, **négy zongora-**, **két hegedűversenyt** és más **versenyműveket**, **operát** (*Husztli kaland*), **kamaraműveket**, **zongoradarabokat**, de írt **kórusműveket** és **dalokat** is. **Zongoraművészként és zeneszerzőként 1923-ban** lépett **először a nyilvánosság elé**, **I. zongoraszvitjével**. Első önálló szerzői estjét **1933. május 2-án** tartotta. Ugyanebben az évben aratta első nemzetközi sikerét is, **Amszterdamban** játszotta **I. zongoraversenyét**. Ezt követően sorra mutatta be kompozícióit itthon, **Európában** és az **Egyesült Államokban**.

Forrás: (wikipedia)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek II. rész

MEGJEGYZÉS: Könyvünk bemutatja a nyomtatott betűt is, de először csak az írott betűt tanítja.

— Minden héber betűnek számértéke van.

40

mem (m)

מ

מ

מ

מ

szóvégi m

ם

ם

מ

ם

50

nun (n)

נ

נ

נ

נ

szóvégi n

ן

ן

נ

ן

60

szameh (sz)

ס

ס

ס

ס

70

ájin

ע

ע

ע

ע

néma betű

80

pé (p)

פ

פ

פ

פ

szó és szótag végén: f

ף

ף

פ

ף

szóvégi f

ף

ף

פ

ף

90

cadi (c)

צ

צ

צ

צ

szóvégi c

ץ

ץ

צ

ץ

100

kof (k)

ק

ק

ק

ק

200

rés (r)

ר

ר

ר

ר

300

sin (s)

ש

ש

ש

ש

a pont baloldalt: sz

ש

ש

ש

ש

400

táv (t)

ת

ת

ת

ת

JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKETSZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA TUDJA
 ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ: 0358

9

RECEPT-TÁR

Spenótos fetás tekercs

A Pészach-i ünnepi asztal kihagyhatatlan étele, pontosabban édes-sége a macesztorta.

Hozzávalók: 4 Fő

- 8 ek. maceszliszt
- 8 ek. dió (darált)
- 8 darab tojás (szétválasztva)
- 8 ek. cukor
- 1 csipet só
- 50 dkg margarin
- 2 darab tojás
- 3 ek. kakaópor
- 10 dkg étcsokoládé
- 8 ek. dió (darált)
- 8 ek. cukor
- fél dl rum vagy rum-aroma
- opcionális lekvár rétegezni

Elkészítés:

A tojások sárgáját keverjük habosra a cukorral. Keverjük hozzá a maceszlisztet és a darált diót. A fehérjét egy csipet sóval verjük kemény habbá. Egy kis habbal kicsit lazítsuk meg a lisztes masszát, majd fokozatosan, óvatosan forgassuk bele az összeset, vigyázva, ne törjön össze.

Melegítsük elő a sütőt 180 fokra. Sütőpapírral béleljük ki a sütőformát, és oszlassuk el benne egyenletesen a tésztát. Túpróbáig süssük.

A krémhez keverjük habosra a tojást a cukorral és a dióval, majd keverjük hozzá a kakaót. Kockázzuk bele a csokit, folyamatosan kevergetve főzzük fel, **majd öntsük bele a rumot - ez utóbbi el is hagyható**. Vegyük le a tűzről, és keverjük hozzá a margarint. Ha kihűlt, tegyük be a hűtőszekrénybe egy éjszakára.

Másnap vegyük ki a krémet a hűtőből, és vágjuk 3 részre a tortát. A krémet habverővel verjük habosra. Ettől a térfogata megnő és könnyű állagot kap. Töltsük meg a tésztát úgy, hogy egy réteg lekvár (**ízlés szerint, de elhagyható**) és egy réteg csokikrém kerüljön egymásra. Ne sajnáljuk a krémet. Az egész tortát is vonjuk be vele. Díszítsük ízlés szerint dió- vagy csokoládédarabokkal.

Forrás: (sobors)

Útmutató pészách ünnepére

Kevésbé gyakorlottak ilyenkor az előírásokat is áttanulmányozzák, hogy minden rendben menjen. A zsidók a **pészah** előtti időben minden erjedésre alkalmas élelmiszerrel megtisztítják lakásukat. Ezt sokszor eladással oldják meg. Tűzhelyüket és minden étkezéssel kapcsolatos dolgukat rituális tisztításnak vetik alá (**kikaserolás – kóser, alkalmas szóból**). A hagyomány szerint a **pészah** előtti héten őrlik meg az addig gondosan tárolt gabonát. Ebből a gabonából sütik szigorú tisztasági előírások betartásával a pászkát, ami csak liszt és víz felhasználásával készülhet. A **pészahot** megelőző napokban a zsidóság adakozik a szegények, rászorulóknak, hogy nekik is legyen **pészahi** lisztjük (**kimhá dipiszhá**), és ezáltal ők is teljes értékű ünnepet ülhessenek. Fontos, hogy mindenki érezze, ő maga szabadult meg a rabságtól.

Hámecnek, kovászosnak nevezik az olyan dolgokat (**főleg élelmiszereket**), melyek gabonából (**búza, árpa, rozs, tönköly, zab**) készültek és legalább tizenhét percig vízzel voltak folyamatos érintkezésben. A lakást vagy házat **niszán 13-án**, még **erev pészah** előtt szokták kitakarítani a **hámectól**, néhány helyre azonban kenyérmorzsát rejtenek, hogy legyen mit megtalálni. Nagyobb mennyiségű **hámecet pészah** idejére el lehet adni egy nem zsidónak, előleg ellenében. Az üzletről adásvételi szerződés készül (**stár mehi rát hámec**), ebben kikötésként szerepel, hogy amennyiben a vevő a teljes vételárát **nyolc nap elmúltával (pészah napjai)** nem egyenlíti ki, akkor az ügylet semmissé válik és az áru, vagyis a **hámec** visszakerül az eredeti tulajdonoshoz. A **hámec keresése, kutatása (bedikát hámec)** a már előzőleg gondosan kitakarított lakásban megy végbe, hagyományosan gyertyával a kézben. A talált **hámecet** tollseprővel fakanálra seprik és fehér szövetbe kötik, ezzel jelezvén, hogy nincs több **hámec** a házban. Az ünnep előtti bevásárlások alkalmával ügyelnek arra, nehogy **hámecosodásra** alkalmas élelmiszer szerezzenek be. Ezekre az ételekre szerepel a **pészahra** alkalmas (**káser lepszáh**) felirat. A felirat egyben tanúsítvány (**hehser**) arról, hogy a termék semmi **hámecosodásra** hajlamos anyagot nem tartalmaz. Az **askenázi zsidóság pészah** napjaiban a rizs és a **hüvelyes növények (bab, lencse, borsó stb.) fogyasztását is tiltja**.

Niszán 14-én, a pészahot megelőző napon (erev pészah) a korai zsidóság történetében az első szülöttek böjtöt tartottak a megmenekülés, elkerülés emlékére. Egyes nézetek szerint azonban ilyenkor nem a böjt, hanem éppen a lakoma ideje van, sok zsidó irányzat tehát ilyenkor lakomát tart. A zsidók ezen a napon haját szokták vágni, mert az **ómerszámlálás** alatt (**ötven napig**) nincs erre lehetőség. Kivételt az **ómer számlálás 33. napja (Lág Bá Omer)**. Kora délelőtt elégetik (**biur hámec**) az összegyűjtött hámecet és nyilatkozatot (**Kol hámirá...**) tesznek arról, hogy nincs birtokukban semmiféle **hámec**. Ilyenkor készítik elő a **szédereste** kellékeit. Kora délután sütik a **szédereste** fogyasztandó pászkát (**parancsteljesítés macesze – mácát micvá**), amely több dologban is különleges. Elkészítéséhez előző nap merített vizet (**májim selánu**) és gondosan felügyelt búzalisztet (**smurá**) használnak. A tésztát kézzel dagasztják, miközben zsoltárokat énekelnek. Ha minden élelmiszer rendelkezésre áll és az előkészületek is befejeződtek (**például a szédertál és az asztal elrendezése**), elmennek a zsinagógába az esti imára (**mááriv**). Az ima után a **széderestével** meg kezdődik a **pészah**.

A **pészah** Izraelben hét napig tart, máshol nyolc napig. Az eltérést a zsidó naptárrendszer okozta a kezdetekben, ugyanis a hónapok kezdetét a Jeruzsálemben megjelenő újhold határozta meg.

Kisokos peszách ünnepére

Az **elkerülés ünnepe** (hág hápeszách) kifejezés ebből a tórai szakaszból ered, mivel az izraeliek házainak el kerülését a héber szöveg a **peszách** szóval fejezi ki (הסח היה). A **bibliai tíz csapás** (mely **Egyiptomot érte**) közül az **utolsó volt az elsőszülöttek halála**, ezt a csapást az **izraelieknek** nem kellett elszenvedniük, mert **házaikat megjelölték egy bárány vérével**, így a **halál elkerülte** fiaikat. A csapás után a **fáraó** engedélyezte, hogy a rabszolgaként élő zsidók elhagyják az országot. Éppen ezért nevezik a **szabadság ünnepének** (hág háhéruť) is. Az **ünnep első napja** az **Egyiptomból való kivonulásra**, **utolsó napja** pedig a **tengeren** (Nádas tenger, Jám Szuf) való átkelésre emlékezteti az ünneplő zsidóságot. Ez a két nap az igazi ünnep, a közbenső napok csak félünnepek. A **nyolcadik** (Izraelben a **hetedik**) napon megemlékeznek a halottakról is (**mázkir**), mint minden nagyünnepen. A **kovásztalan kenyerek ünnepe** (hág hámacot) elnevezés szintén a **szabadságra, szabadulásra** emlékezteti a zsidóságot. A **kovásztalan kenyér**, vagyis a **pászka** (mácá, macesz, laska) volt a **szegények és a rabszolgák kenyerere**. Nevezik **nyomorúság kenyérének** (lehem óni) is, hiszen a rabszolgasorban tengődő zsidóság ezt fogyasztotta mindennapi ételként. Az egyiptomi fogságból menekülő zsidóknak sem volt idejük és módjuk a tésztát megkeleszteni. A **peszách**, akár csak a keresztény húsvét, mindig a tavasszal, a természet éledésének idejében köszönt be, ezért is természetes, hogy a **tavaszi ünnepe** (hág hááviv) névvel is illetik. Az ünnep után volt az első termések utáni áldozatok bemutatása a szentélyben. Az **ókori Izraelben** az **ünnep második napján kezdődött az árpa aratása**. Ehhez kapcsolódik, hogy az **ünnep második napján kezdték el az ómerszámlálást** is, mely a **hetek ünnepén, sávuotkor ért véget** (ekkor ettek először új kenyeret). Úgy számolták a napokat (és heteket), hogy naponta egy-egy kalászt félretettek, s ha hét kalász összegyűlt, kévébe (**héberül: ómer**) fonták őket. Amikor a **hét kéve összegyűlt**, a következő (**az ötvenedik**) napon tartották az új kenyér ünnepét, ebből alakult ki később a **keresztényeknél a pünkösöd**.

A három zsidó zarándokünnep egyike a peszách.

Amikor még állt a szentély, **Izrael népe Jeruzsálembe** vonult és áldozatot mutatott be **Istennek**. Minden család egy bárányt áldozott, majd sütve el is fogyasztották. Ilyenkor a zsinagógákban az ünnep elején (**emlékezvén a szabadulásra**) **hálélt** (הלל), az ünnep végén (**a tengeren való átkelés emlékére**) **fél hálélt** mondanak. **Hálélnek** nevezik a **113-118. zsoltárok csoportját**, a **fél hálél** mondasakor **kimaradnak az örömet kifejező zsoltárok (115-116.)**, mert a vízbe fulladt **egyiptomiakat** is **Isten** teremtette. A **zsidó naptár szerint niszán 14. és niszán 21. között tartják az ünnepet**, az **Izraelen kívüli zsidóság számára azonban niszán 22-ig tart**.

Izraelben az **ünnep első és hetedik napja a tényleges ünnep** (munkaszünettel), a **második és nyolcadik nap csak félünnep** (hol hámoéd). Ezeken a napokon felolvasást tartanak a **Tórából** és a **háftárából**, valamint az imarend is másképpen alakul, mint átlagos napokon. **Izraelen kívül** ezeket a **félünnepeket** teljes értékű ünnepként tartják meg. **Izraelben** az ünnep jelenti a száraz évszak beköszöntét, ez az imarendben is megmutatkozik. A délelőtti esedékes **muszáf** (jelentése: **többség**) imában az **esőt kérő részt lecserélik harmatot kérőre**. Kedvelt olvasmány különösen a **peszáhi szombatokon és péntek délutánonként**, esetleg a **széder-esten** az **Énekek éneke**, amely **zsidó címe szerint a Sir hásim**. Ez a költői mű a szerelemről, újjászületésről (**bizonyos értelmezés szerint az Isten és népe közötti szeretetről**) szól. A **peszáhot** számtalan előírás szabályozza. Éppen ezek betartása végett az előkészületeknek már **purim** után, egy hónappal az ünnep előtt, de **niszán elején** mindenképpen nekiállnak.

IMAI DÖK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Ápr. 11. – 2025. Ápr. 18.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
11. péntek	7:00	19:00
12. szombat	8:00	19:30
13. vasárnap	8:00	19:30
14. hétfő	8:00	19:30
15. kedd	7:00	19:00
16. szerda	7:00	19:00
17. csütörtök	7:00	19:00
18. péntek	8:00	19:00

SZÉDER ESTE A FUVARBAN

**2025. ÁPRILIS 13.-
ÁN VASÁRNAP
ESTE 19:00 ÓRA**

Körzetünk idén is megtartja a közösségi széder estjét.

Száder menü: 6000 Ft/fő

Jelentkezni Bánki Marinál

+36-70-427-64-51

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
11. péntek	19:09	12. szombat	20:18
18. péntek	19:19	19. szombat	20:29

Poén sarok

Két cigány megy egy lóval az országúton.

Megállítja őket egy rendőr:

- Hol szereztétek ezt a lovat?
- Sakkon nyertük.
- Na persze... szerintem loptátok!
- Dehogyan. Gazsi ütötte a parasztot, én meg léptem a lóval...

Körzetünkbe is megérkezett a macesz és a liszt. Árusítása hétfő-szerda-péntek délelőtt 9-12 óra között. Az 1 kg-os macesz ára 2900 Ft a fél kilós liszt ára 1500 ft.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt április 16.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla